17/07/2020

Ποιος ξαναλειτούργησε την Αγιά Σοφιά για μία και μοναδική φορά το 1919

/ Ορθόδοξες Προβολές

Η τελευταία λειτουργία στην Αγιά Σοφιά έγινε την Τρίτη 29 Μαΐου 1453 και μετά η Πόλη αλώθηκε. Τουλάχιστον αυτό γνωρίζουμε οι περισσότεροι από εμάς. Ωστόσο, κάνουμε λάθος, αφού, μέσα στην Τουρκοκρατία και αφού είχε ιδρυθεί το πρώτο ελληνικό κράτος, βρέθηκε ένας τολμηρός παπάς, τον Ιανουάριο του 1919, κατάφερε να την λειτουργήσει...

Η τελευταία λειτουργία στην Αγιά Σοφιά, λοιπόν, έγινε στις 19 Ιανουαρίου του 1919, από τον παπά Λευτέρη Νουφράκη (1872-1941) από τις Αλώνες Ρεθύμνου.

Ο παπα Λευτέρης υπηρετούσε ως στρατιωτικός ιερέας στη Β΄ Ελληνική Μεραρχία, τη μία από τις δύο Μεραρχίες που συμμετείχαν στις αρχές του 1919 στο «συμμαχικό» εκστρατευτικό σώμα στην Ουκρανία. Την ιστορία του διέσωσε ο Αντώνης Στιβακτάκης, όπως την άκουσε από τον παππού του, ο οποίος υπηρετούσε στην ίδια μεραρχία.

«Τον Ιανουάριο του 1919 δύο ελληνικές μεραρχίες, που είχαν σταλεί στην εκστρατεία της Κριμαίας, στάθμευσαν στην Κωνσταντινούπολη. Την εποχή εκείνη, ύστερα από το τέλος του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου, η Βασιλεύουσα βρισκόταν υπό «συμμαχική επικυριαρχία».

Ο πατήρ Λευτέρης Νουφράκης υπηρετούσε στην Β’ Ελληνική Μεραρχία. Όπως εκμυστηρεύτηκε στους συντρόφους του «το όνειρό του ήταν να ακουστεί ο λόγος του Θεού και πάλι στην Αγία Σοφία».

Την εποχή εκείνη η εκκλησία λειτουργούσε ως τζαμί και 4 άλλοι στρατιωτικοί Φραντζής, Λιαρομάτης, Σταματίου και Νικολάου επεσήμαναν στον ιερέα πως μια λειτουργία θα προκαλούσε τους Τούρκους.
Όμως ο παπα-Λευτέρης έχει πάρει την απόφασή του, ήταν αποφασιστικός και κατηγορηματικός!
Μπροστά στην επιμονή του Παπά-Λευτέρη οι τέσσερις άλλαξαν γνώμη. Έτσι, η παρέα των Ελλήνων αξιωματικών με επικεφαλής τον παπα Λευτέρη, μαζί με τον ταξίαρχο Φραντζή, τον ταγματάρχη Λιαρομάτη, τον λοχαγό Σταματίου και τον υπολοχαγό Νικολάου συμφώνησαν να βγουν στην Πόλη και να λειτουργήσουν στην Αγιά Σοφιά, η οποία ήταν ακόμη τζαμί…

Με την βοήθεια ενός Ρωμιού βαρκάρη κατέβηκαν από το πλοίο που μετέφερε την μεραρχία τους και βρέθηκαν στην εκκλησία. Στον χώρο που βρισκόταν η Αγία Τράπεζα ο Παπά-Λευτέρης τοποθέτησε ένα μικρό τραπεζάκι. Βάζει το πετραχήλι

του και αρχίζει την λειτουργία με ψάλτη τον ταγματάρχη Λιαρομάτη. Χρέη νεωκόρου εκτελεί ο υπολοχαγός Νικολάου.

Η εκκλησία σιγά-σιγά γεμίζει από μουσουλμάνους που έχουν έρθει για την δική τους προσευχή.

Όπως εκμυστηρεύτηκαν στη συνέχεια ορισμένοι από τους πρωταγωνιστές «οι Τούρκοι μας έβλεπαν χωρίς να ξέρουν πώς να αντιδράσουν, αφού αυτό που συνέβαινε ήταν κάτι περισσότερο από απίστευτο για αυτούς!». Οι 4 αξιωματικοί κοινωνούν και γίνεται η απόλυση.

Η Θεία Λειτουργία στην Αγια-Σοφιά έχει ολοκληρωθεί.

Ένα όνειρο δεκάδων γενεών Ελλήνων έχει γίνει πραγματικότητα. Ο παπα-Νουφράκης και οι τέσσερις αξιωματικοί είναι έτοιμοι να αποχωρήσουν και να επιστρέψουν στο πλοίο.

Η Εκκλησία όμως είναι γεμάτη Τούρκους, οι οποίοι έχουν αρχίσει να γίνονται άγριοι, επιθετικοί, συνειδητοποιώντας τι ακριβώς είχε συμβεί... Η ζωή τους κινδυνεύει άμεσα. Όμως δε διστάζουν, πλησιάζει ο ένας τον άλλο, γίνονται «ένα σώμα», μια γροθιά και προχωρούν προς την έξοδο.

Οι Τούρκοι είναι έτοιμοι να τους επιτεθούν, όταν ένας Τούρκος αξιωματούχος παρουσιάζεται με την ακολουθία του και τους λέει: «Ντουρούν χέμεν....» (Αφήστε τους να περάσουν).
Το είπε με μίσος. Θα ήθελε να βάψει τα χέρια του στο αίμα τους, όμως, εκείνη την στιγμή, έτσι έπρεπε να γίνει. Αυτό επέβαλαν τα συμφέροντα της πατρίδας του. Δεν ήταν χρήσιμο γι’ αυτούς να σκοτώσουν τώρα πέντε Ρωμιούς αξιωματικούς μέσα στην Αγιά-Σοφιά.

Δεν ξεχνά ο Τούρκος αξιωματούχος ότι στ’ ανοιχτά της Πόλης βρίσκονται δύο ετοιμοπόλεμες Ελληνικές Μεραρχίες κι ακόμη ότι η Κωνσταντινούπολη βρίσκεται ουσιαστικά υπό την επικυριαρχία των νικητών του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου στους οποίους βέβαια δεν συμπεριλαμβάνονται οι Τούρκοι.

Στο άκουσμα αυτών των λόγων οι Τούρκοι υποχωρούν. Ο παπα-Νουφράκης και οι άλλοι αξιωματικοί βγαίνουν από την Αγιά-Σοφιά και κατευθύνονται προς την προκυμαία, όπου τους περιμένει η βάρκα.
Ένας μεγαλόσωμος Τούρκος τους ακολουθεί, σηκώνει ένα ξύλο και ορμά για να χτυπήσει τον παπα-Νουφράκη. Διαισθάνεται, ξέρει ότι αυτός ο παπάς είναι ο εμπνευστής, ο δημιουργός αυτού του γεγονότος. Ο ηρωικός παπάς σκύβει για να προφυλαχθεί, αλλά ο Τούρκος καταφέρνει και τον χτυπά στον ώμο.

Λυγίζει το σώμα του από τον αβάσταχτο πόνο, όμως μαζεύει τις δυνάμεις του, ανασηκώνεται και συνεχίζει να προχωρεί. Στο μεταξύ ο ταγματάρχης Λιαρομάτης και ο λοχαγός Σταματίου αφοπλίζουν τον Τούρκο, που είναι έτοιμος για να δώσει το πιο δυνατό κι ίσως το τελειωτικό χτύπημα στον παπά. Ήδη, πλησιάζουν στην βάρκα. Μπαίνουν όλοι μέσα. Ο Κοσμάς μαζεύει τα σχοινιά και αρχίζει γρήγορα να κωπηλατεί. Σε λίγο βρίσκονται πάνω στο Ελληνικό πολεμικό πλοίο ασφαλείς και θριαμβευτές.

Ακολούθησε διπλωματικό επεισόδιο και οι «σύμμαχοι» διαμαρτυρήθηκαν έντονα στον πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο, ο οποίος αναγκάστηκε να επιπλήξει τον παπα-Λευτέρη Νουφράκη.
Όμως κρυφά επικοινώνησε μαζί του και επαίνεσε και συνεχάρη τον πατριώτη ιερέα, που «έστω και για λίγη ώρα ζωντάνεψε μέσα στην Αγια-Σοφιά τα πιο ιερά όνειρα του Έθνους μας».
Αυτό ήταν σε γενικές γραμμές το ιστορικό της Θείας Λειτουργίας που έγινε ύστερα από 446 χρόνια στην Αγιά-Σοφιά από τον ηρωικό παπα-Λευτέρη Νουφράκη.

Ο Παπά Λευτέρης Νουφράκης πέθανε στην Αθήνα στους Αμπελοκήπους ύστερα από κρυοπαγήματα που υπέστη στην Αλβανία, όταν κηρύχθηκε ο πόλεμος και πήγε εθελοντής, ενώ είχε βγει στην σύνταξη!

Μετά το Αλβανικό νοσηλεύτηκε στα Γιάννενα και επέστρεψε στην Αθήνα όπου στις 5-8-1941 πέθανε από τα κρυοπαγήματα που επιδεινώθηκαν μετά από τραύμα που είχε στο πόδι του! (αυτό από μάχη στην Σμύρνη της Μικρασίας).

Πηγή: ellinonpaligenesia.blogspot.gr και κείμενο του Αντώνη Στιβακτάκη, που πρωτοδημοσιεύτηκε στην εφημερίδα του Ηρακλείου Κρήτης «ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ» την 3/6/1998